

Regelbunden tillsyn i Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Gnosjö kommun under hösten 2009 och besökt Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan den 8 och 9 september 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 10 februari 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever på Åsenhögaskolan

Åsenhögaskolan	Antal elever
Förskoleklass	8
Grundskola	45

Källa: Uppgifter från skolan 8 september 2009

Tabell 2: Antal elever på Nissaförsskolan

Nissaförsskolan	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola	21

Källa: Uppgifter från skolan 8 september 2009

Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan är två skolor som bedriver undervisning från förskoleklass till årskurs sex, på skolorna går 53 respektive 31 barn och elever. Efter årskurs sex fortsätter eleverna till Bäckaskolan i Gnosjö. Skolorna ligger centralt belägna i samhällena Åsenhöga och Nissafors som ligger 8 respektive 11 km från Gnosjö tätort och många av skolornas elever åker skolskjuts. Båda skolorna ingår, tillsammans med tre förskolor, 7 dagbarnvårdare och två fritidshem, i samma rektorsområde. Undervisningen på grundskolan är organiserad i årskursblandade klasser, på Åsenhöga skolan årskurs 1-2, 3-4 och 5-6, på Nissaförsskolan årskurs 1-3 och 4-6, med klasslärare som bedriver huvudsaken av elevernas undervisning i samtliga ämnen med undantag för slöjdundervisningen som bedrivs av slöjdlärare vid Bäckaskolan.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlade beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Åsenhögskolan och Nissaförsskolan uppfyller huvudsakligen kursplanernas mål i ämnena svenska, engelska och matematik i årskurs 5. De fåtal elever som bedöms riskera att inte nå målen i dessa ämnen ges specialpedagogiskt stöd. Däremot saknas kunskap om elevernas resultat i alla ämnen i relation till målen för årskurs 5 på skolnivå. Att skolorna saknar en samlad bild av elevernas kunskapsresultat omöjliggör en god analys med därtill kopplade åtgärder för att höja resultaten i alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar för att nå lägst målen för utbildningen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

4 (14)

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 7 kap.2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De individuella utvecklingsplaner med tillhörande skriftliga omdömen som upprättas vid Åsenhögskolan och Nissaförsskolan beskriver elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen eleverna får undervisning i med undantag för att skriftligt omdöme ges för blocken SO och NO i stället för de ämnen som ingår i dessa block. Skolinspektionen bedömer att de skriftliga omdömena behöver upprättas på ett sådant sätt att elevens kunskapsutveckling i alla ämnen eleven får undervisning i framgår.

1.3 Bedömning**Bedömningspunkter****1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, framgår bl.a. följande. Mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. Vilka mål skolans arbete ska sträva mot framgår av Lpo 94, 2.2 Kunskaper. I intervjuerna framkom att Åsenhögaskolans och Nissaförsskolans arbete i första hand genomsyras av att eleverna ska nå uppnåendemålen. Detta bekräftas av det häfte som innehåller kursplanernas uppnåendemål i varje ämne såväl som lokala konkretiseringar av dessa som distribuerats till samtliga elever. Skolinspektionen bedömer att Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan behöver vidta åtgärder så att läroplanens mål att sträva mot anger inriktning för undervisningen.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår av Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, att läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle.

Eleverna vid Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan utövar ett visst inflytande över framförallt arbetssätt. Hur mycket inflytande eleverna utövar varierar mellan olika lärare.

Skolinspektionen bedömer att Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan behöver vidta åtgärder så att eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.5 Övergång och samverkan, framgår att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet.

Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan har en god samverkan inom verksamheterna samt med både skolbarnomsorg och förskola. Däremot saknas organiserad samverkan med Bäckaskolan, där eleverna fortsätter för undervisning i årskurs 7-9. Verksamheterna saknar rutiner för överlämnande av elever såväl som information om elevernas fortsatta kunskapsresultat och slutbetyg. Det saknas även en pedagogisk samsyn mellan verksamheterna.

Skolinspektionen bedömer att Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan behöver utveckla samverkansformerna med Bäckaskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 5 kap. 2 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Varken Åsenhögaskolan eller Nissaforssskolan ger studiehandledning på modersmålet till de elever som är i behov av detta. Skolinspektionen bedömer att Åsenhögaskolan och Nissaforssskolan behöver ge studiehandledning på modersmålet till de elever som är i behov av detta.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vid Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan utarbetas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilda stödåtgärder. Av programmen framgår inte alltid vilket stödbehov eleven har, en vanlig skrivning är att eleven "når inte målen". Åtgärdsprogrammen lägger också alltför stort ansvar på elevens eget arbete och beskriver i vissa fall inte alls vilka åtgärder skolan ska vidta för att tillgodose elevens behov. Skolinspektionen bedömer att Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan behöver upprätta åtgärdsprogram på ett sådant sätt att det framgår vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. De planer som Skolinspektionen tagit del av är odaterade för Åsenhögaskolan respektive daterad 2007 för Nissaforsskolan. Planerna innehåller beskrivningar av skolornas allmänna värdegrundsarbete samt rutiner i händelse av kränkning. De innehåller inte planerade åtgärder för året grundade i en aktuell kartläggning och analys av verksamheterna. Skolinspektionen bedömer att respektive verksamhet årligen behöver upprätta en plan mot kränkande behandling samt att planen måste innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Vidare måste planen innehålla en redogörelse av vilka åtgärder skolan avser att vidta under det kommande året såväl som en uppföljning av tidigare utförda åtgärder.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

10 (14)

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen framgår följande. Undervisning i svenska som andraspråk ska om det behövs bl.a. anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas i stället för undervisning i svenska. Vid Nissaforssskolan finns elever som av den tidigare rektorn bedömts ska undervisas enligt kursplanen i svenska som andraspråk. Vid intervju med rektorn framkom att hon inte har funnit anledning att ifrågasätta denna bedömning. Dock konstaterar rektorn att underlaget till bedömningarna av eleverna saknas. Vidare framkom i övriga intervjuer att eleverna deltar i undervisningen i ämnet svenska samt får undervisning i svenska som andraspråk som stödåtgärd. Skolinspektionen bedömer att Åsenhögaskolan och Nissaforssskolan behöver anordna svenska som andraspråk på ett sådant sätt att det motsvarar kraven i förordningen och kursplanen för ämnet.

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Vid Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan saknas ämnesbehöriga lärare i idrott och hälsa, musik och bild – undervisningen i dessa ämnen bedrivs av skolornas lärare efter fallenhet och intresse. Vidare har skolorna ett klasslärarsystem vilket får till följd att enskilda lärare står för huvuddelen av all undervisningen i en klass, oavsett lärarens utbildning. Skolinspektionen bedömer att Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan behöver vidta åtgärder så att skolornas pedagogiska personal har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. På Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan följs elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 upp i ämnena svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen saknas en skolövergripande systematisk uppföljning. Därmed saknas ett viktigt redskap för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att nå en ökad måluppfyllelse. Skolinspektionen bedömer att Åsenhögaskolan och Nissaförsskolan behöver vidareutveckla sitt systematiska kvalitetsarbete på ett sådant sätt att undervisningsmålen prövas, att resultaten följs upp och utvärderas samt att nya metoder prövas och utvecklas i samtliga ämnen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

14 (14)

Åsenhögs skolans och Nissafors skolans kvalitetsredovisningar överensstämmer delvis med förordningens krav. I kvalitetsredovisningarna dokumenteras dock kunskapsresultat alltför begränsat. Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska saknas.

Skolinspektionen bedömer att Åsenhögs skolan och Nissafors skolan behöver upprätta kvalitetsredovisningar där utbildningens måluppfyllelse redovisas på ett sätt som lever upp till förordningens krav.

2009-11-10 Lund

Andrés Brink Pinto

Cecilia Hanö

Peter Sääw